

Piet de Jong, een kruising van een plantentaxonom en een tuinbouwdeskundige

Wil je in het kort vertellen wie je bent, hoe oud je bent en waar je arbeidzaam leven uit bestaat?

Mijn naam is Piet de Jong, 75 jaar, als boerenzoon geboren in de Bent, een buurtschap tussen Hazerswoude en Zoeterwoude. Ik was de oudste in een gezin met zes kinderen. Al jong ging ik me met de tuin bemoeien. We hadden een groot erf en een grote moestuin, op mijn zevende begon ik met het kweken van planten. In een hakbos bij de boerderij vond ik *Betula* zaailingen, daar kon ik wel wat mee. Op het erf staan nog de door mij vanaf 1950 opgekweekte Berken. Ik ging in Hazerswoude naar de lagere school en daarna deed ik gymnasium B op het Bonaventura Lyceum in Leiden.

Wat voor opleiding op dendrologisch gebied heb je gehad?

Na de middelbare school ben ik tuinbouwplantenteelt gaan studeren aan de toenmalige Landbouwhogeschool in Wageningen, met in de doctoraalfase een plantkundige specialisatie. Een echt studentenleven met sport en zang! Nog voor het afstuderen maakte ik studie van de bloei van de Esdoorn. Dit werd het onderwerp voor een promotieonderzoek. In 1976 promoveerde ik bij de professoren De Wit en Bruinsma met het proefschrift 'Flowering and sex expression in *Acer* L. A biosystematic study'.

Waar komt het enthousiasme voor de dendrologie vandaan en welke mensen hebben je geïnspireerd?

Op de universiteit ging mijn interesse in eerste instantie uit naar de fruitteelt, maar omdat daar ook veel medestudenten in geïnteresseerd waren, besloot ik om dat maar niet te doen. Volgens de docent had de fruitteelt in ons land ook geen toekomst. Het werd boomteelt. Ik heb stage gelopen bij het Proefstation in Boskoop onder leiding van Ben van Elk en in Frankrijk bij Pépinières Minier in Angers. Ik heb veel geleerd van

Dr. ir. Piet de Jong, dendroloog
Foto: Wilbert Hetterscheid

Wim Janssen (vader van Hans), hortulanus van de Wageningse Botanische Tuinen; van Dick van Gelderen vanwege het esdoorn-onderzoek en van Lou Ilsink van Darthuizer Boomkwekerijen.

Voor welke planten heb je een speciale passie?

Naast de *Acer* heb ik een studie gemaakt van planten die behoorden tot de bijdrage van de Utrechtse Botanische Tuinen aan de Nationale Plantencollectie, o.a. Betulaceae, Oleaceae en *Euonymus*. Mijn privé hobby is het kruisen en kweken van *Allium*, *Lilium* en *Phlox*.

Hoe zag je dendrologische carrière er in grote lijnen uit?

Na mijn esdoornstudie heb ik zes jaar gewerkt als taxonoom bij het Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen (IVT) in Wageningen. Ik moest daar aanvankelijk het werk van dr. Boom voortzetten, te beginnen met een grondige revisie van *Nederlandse Dendrologie*, maar het werd al snel een onderzoek van Lelies. In 1977 werd ik directeur

van de Botanische Tuinen van de Universiteit Utrecht, waarvan ook het Von Gimborn Arboretum deel uitmaakte. Het lidmaatschap van (en de diverse werkzaamheden voor) de NDV waren er intussen ook bijgekomen.

Van 1988-1997 was ik als sortimentsdeskundige belast met het boomteelt-praktijkonderzoek, in dienst van het Proefstation voor de Boomkwekerij in Boskoop.

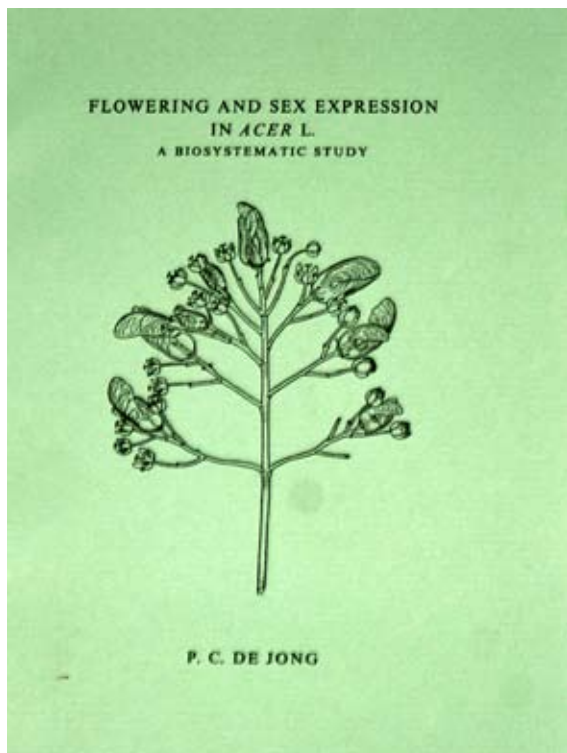
Hoe kijk je hierop terug? Heeft het je gegeven wat je graag wilde of heb je daarin ook teleurstelling ervaren?

Ik had gehoopt van de botanische tuinen wat meer te kunnen maken en vooral van de Nationale Plantencollectie. Het doel daarvan was om de verzamelingen te optimaliseren en er studie van te maken om zodoende de kennis te vergroten, maar dat kwam niet echt van de grond. Het gebruik van de tuinen voor onderzoek en onderwijs, in het bijzonder plantensystematiek, verdween uit de studieprogramma's en studenten waren er op den duur bijna niet meer. Je zag ook dat steeds meer managers zonder specialistische kennis aan de top van instellingen kwamen te staan.

Veel voldoening haalde ik uit mijn werk voor de NDV, o.a. bijdragen aan de jaarlijkse Dendrologendag, het schrijven van artikelen en organiseren van excursies. In 1977 werd het initiatief genomen om een gestencild mededelingenblad uit te geven. In 1990 stelde ik voor er een bulletin van te maken waarvoor ik de naam mocht verzinnen. Via *Thuja* – levensboom- kwam ik op de naam 'Arbor Vitae'. Met de participatie van de KVBC werd *Arbor Vitae* aanzienlijk uitgebreid en kreeg het een veel groter lezerspubliek. Ook ben ik al vanaf 1975 redactielid van *Dendroflora*.

Wat is het allerleukste of meest opmerkelijke dat je hebt meegemaakt?

Ik heb veel bijzondere complimenten gekregen zoals van John Simmonds, curator van Kew Gardens: 'Jij bent van twee werelden'.

Omslag proefschrift van Piet de Jong

Dat komt omdat ik naast wetenschapper ook pragmaticus ben. Meestal zijn wetenschappers geen doeners en tuinlui hebben geen affiniteit met wetenschap. John Simmonds zei daarom jaloers op mij te zijn. De huidige curator Nigel Taylor is begonnen als manusje van alles in het herbarium van Kew. In 1969 hielp hij mij met het verzamelen van herbariummateriaal in Kew Gardens.

Wat is het vervelendste in je herinnering?

Het is vaak een moeizaam proces om iets van de grond te krijgen, vooral in mijn periode in de Utrechtse Botanische Tuinen heb ik niet kunnen bereiken wat ik had gewild. En dan betreft het vooral het realiseren, met de overige tuinen, van de Nationale Plantencollectie. Ik lanceerde het plan al in 1978, maar het was tien jaar later, door tegenwerking en onkunde, nog steeds niet gerealiseerd. In het begin van de jaren 1980 was dit in Groot-Brittannië al rond en hier bleef men maar vergaderen.

Een ander voorbeeld: wil je weten in welk arboretum welke boom staat? In België zie je dat met één druk op de knop. Waarom kan dat hier nog niet?

Heb je nog boeiende anekdotes te vertellen?

In Wakehurst, behorend tot de Kew Gardens, was ik met curator Tony Schilling vanaf 's morgens zo intensief bezig met het bekijken van de berkencollectie dat we de lunchtijd totaal vergaten. Zo gefocust op de planten dat de hele wereld om je heen niet meer bestaat. Zo rond 15.00 uur kregen we toch wel trek. Er werd een tuinman opgetrommeld om een lunch te halen. De volgende dag wist heel Kew Gardens wat er gebeurd was.

Vind je het belangrijk om je kennis, ervaring en enthousiasme met anderen te delen?

Ik ben er altijd mee bezig geweest. Al meer dan 40 jaar geef ik lezingen, rondleidingen en schrijf ik artikelen voor bladen en instanties. Het esdoornproefschrift wordt heel vaak geciteerd, evenals *Maples of the World* dat ik samen met Dick van Gelderen en Herman

Oterdoom heb geschreven. De tegenwoordige studies naar verwantschappen van planten is via nieuwe DNA-technieken totaal veranderd, maar de resultaten zijn vaak heel verschillend. Ik heb sterk de indruk dat veel onderzoekers het totaalplaatje niet in beeld hebben en hun onderzoek baseren op een beperkt aantal soorten van een bepaald geslacht.

Als je nu opnieuw kon beginnen, zou je dan weer voor de dendrologie kiezen of zou het een andere keuze zijn?

Ik denk dat mijn ideaal toch een specialistische kwekerij zou zijn. En dan denk ik hierbij aan bijvoorbeeld de firma Esveld met haar 'Aceretum'.

Eigenlijk had ik ook graag *planthunter* willen zijn. Toen ik in Utrecht werkte stond er een reis naar Zuid-Korea op het programma met enkele stafleden van Kew Gardens, de goedkeuring van de universiteit was rond. Vanwege de politieke onrust in Korea was het echter te link om te gaan en werd de reis uitgesteld. Later ging de reis wel door, echter zonder mij omdat ik toen al in Boskoop werkte.

Heb je nog bijzonderheden die je wilt vertellen?

Naast de belangstelling voor bomen is zingen dé grote hobby van ons beiden. Mijn vrouw Lies en ik zijn 20 jaar lid geweest van Schola Davidica in Utrecht. Het koor stelde hoge eisen, zodat ik al 15 jaar zangles heb. Sinds enkele jaren zing ik in een Gregoriaans koor. Er zijn ontelbaar veel liederen, zowel volksliederen als klassiek, die over bomen gaan. Alleen al over Linden zijn er honderden. Wij hebben zo langzamerhand een grote collectie bladmuziek opgebouwd, waarvan ik veel liederen, al dan niet met mijn vrouw, heb uitgevoerd. Bij het 75-jarig bestaan van de NDV hebben wij, met begeleiding van een pianiste, een concert gegeven. □